

כ"ה שאלות בעניני פורים

א. הקשו רבים השם "פורים" הוא ע"ש הפור-גורל שהמן עשה. צ"ב הרי השם מורה על מהות הדבר, כמבואר בגמ' יומא (דף פג) שר"מ היה בודק את האדם לפי שמו, ולכאורה הפור הוא דבר צדדי בסיפור המגילה, ומדוע נתנו חז"ל את שם היום על דבר צדדי.

ב. הקשה ה'שפת אמת' מדוע נקרא היום "פורים" בלשון רבים.

ג. השם "פורים" הוא בלשון לועזית, ותמוה מדוע נקרא בלשון לעז ולא נקרא "גורלות" בלשון הקודש.

ד. הקשה ה'כתב סופר' מדוע נקרא שם היום ע"ש הגורל שהוא מחלק הצרה, ולא כמו שאר החגים שנקראים ע"ש נס ההצלה, כמו פסח שנקרא על שה' פסח על בתי בני", וכן חנוכה שנקרא ע"ש חנית המלחמה או ע"ש חנוכה הבית שעשו אחרי שנצחו.

ה. הקשה בספר 'חמדת ימים', עיקר הנס היה בניסן, המן נתלה והמלך הסכים לבטל את מזימתו, א"כ מדוע נקבע פורים באדר.

ו. הקשו רבים מדוע המגילה נקראת רק על שם אסתר, ולא גם על שם מרדכי, או על שם החג מגילת פורים.

ז. בגמ' בחולין (דף קלט:) כתוב: "אסתר מן התורה מנין, שנאמר "ואנוכי הסתר אסתיר פני מהם". צ"ב האם כוונת הגמ' היא רק שרמוזה בפסוק המילה אסתר, או שיש עומק נוסף של שייכות בין פסוק זה למאורעות פורים.

ח. הקשה הגר"א מדוע רק על אסתר שואלת הגמ' מנין היא מהתורה, ולא על שאר הצדיקים שעמדו לעם ישראל במשך הדורות.

ט. בירושלמי כתוב: כל המועדים עתידיים להבטל חוץ מפורים. וצ"ב מדוע שונה מפורים מכל המועדים שרק הוא לא יתבטל לעת"ל.

י. הגמ' במגילה (דף ז.) דורשת מהפסוק "קיימו וקבלו היהודים" קיימו מה שקבלו כבר, כוונתה שקבלו את התורה מרצון (מאהבת הנס) אחרי שכבר קבלו ביציאת מצרים מתוך כפייה. וצ"ב הרי ניסי יציאת מצרים היו יותר גדולים מנס פורים, ואעפ"כ היה צורך בכפייה על קבלת התורה, א"כ מה הדבר שגרם שדווקא בפורים הסכים עמ"י לקבל את התורה מאהבה.

יא. הקשה הגר"א למה אין מזכירים בכל יום את נס פורים כמו שמזכירים את נס יציאת מצרים, הרי יציאת מצרים הייתה רק מעבדות לחירות, ואילו נס פורים היה ממוות לחיים.

יב. כדי לקיים מצות מקרא מגילה צריך לקרוא את כולה, הקשה הגר"א למה צריך לקרוא את תוקפו של אחשורוש, תחילת המגילה.

יג. מובא ברמ"א (סימן תרצו-ח) שנהגו בפורים ללבוש פרצופים ומסיכות, וצ"ב טעמו של מנהג זה.

יד. בתוס' בברכות (דף לח) מובא שנהגו לאכול בפורים כיסוני בצק ממולאים, ("אוזני המן"), וצ"ב מה טעמו של מנהג זה.

טו. במה שונה נס פורים מנס חנוכה, שעל נס פורים נכתבה מגילה לספר את הנס, ואילו על נס חנוכה לא נכתבה מגילה. כעין זה צ"ב מדוע לפורים יש מסכת בפני עצמה (מגילה) העוסקת בכל עניני היום, ואילו לחנוכה אין מסכת מיוחדת העוסקת בעניני חנוכה.

טז. נוסח הברכה שאחרי המגילה הוא "הרב את ריבנו, והנוקם את נקמתינו" בלשון הווה, ואילו בחנוכה אומרים "בעל הניסים" "רבת את ריבם, נקמת את נקמתם" בלשון עבר, צ"ב מה טעם ההבדל.

קריאת התורה של פורים בפורים קוראים בתורה את פרשת "ויבא עמלק", ויש להקשות בפרשה זו.

א. בטעם בואו של עמלק להילחם בישראל כתב רש"י (שמות יז-ח): סמך ביאת עמלק למה שניסו בני" את ה', "היש ה' בקרבנו אם אין", לומר שעל זה בא עמלק. הקשה הנצי"ב הייתכן שאחרי שראו ישראל ניסים גדולים ומפורסמים ביציאת מצרים עדיין הסתפקו אם יש ה' בקרבם אם לא. **ב.** עוד הקשה הנצי"ב איך יתכן שבני ישראל לא האמינו בה', הרי כתוב מפורש אחר קריעת ים סוף "ויאמינו בה" ובמשה עבדו".

ג. מדוע לא הוכה עמלק ע"י נס גלוי, כמו שהוכו מצרים ע"י ניסים גלויים. **ד.** מדוע שלח משה את יהושע להלחם, ולא יצא בעצמו למלחמה. **ה.** משה אמר ליהושע "צא הלחם בעמלק, **מחר** אנוכי ניצב על ראש הגבעה ומטה האלוקים בידי". צ"ב מדוע נדחתה המלחמה למחר. **ו.** מדוע לקח אתו משה את מטה האלוקים, הרי כלל לא השתמש בו.

ז. "והיה כאשר ירים ידו וגבר ישראל וכו'", ואמרו חז"ל במסכת ראש השנה (פ"ד): וכי ידיו של משה עושות מלחמה או שוברות מלחמה, אלא לומר לך כל זמן שהיו ישראל מסתכלין כלפי מעלה, ומשעבדין את ליבם לאביהם שבשמים היו מתגברים, ואם לאו היו נופלים. צ"ב מדוע מלחמה זו הצלחתה הייתה תלויה במידת השעבוד של ישראל לאביהם שבשמים.

ח. רש"י על התורה (כי תצא) מביא את דרשת חז"ל על סמיכות הכתובים "אבן שלמה וצדק יהיה לך", ל"זכור את אשר עשה לך עמלק", אם שקרת במידות ובמשקלות הוי דואג מגירוי האויב, שנאמר (משלי יא-א) "מאזני מרמה תועבת ה'", וכתוב בתריה "בא זדון ויבא קלון". והכוונה לעמלק שקרוי זד. צ"ב מדוע המשקל במשקלות עונשו שעמלק יבוא להלחם עמו, מה המידה כנגד מידה.

ט. בגמ' בקידושין (דף פב) כתוב "כשר שבטבחים שותפו של עמלק", וביאר רש"י ספיקי טריפות באים לידו, וחס על ממונו ומאכילם. צ"ב מדוע המכשיל אנשים במאכלי טריפה הוא שותפו של עמלק.

ניתן לקבל את קונטרס התשובות לשאלות אלו, וכן לשאלות נוספות, בטל 0548450781 או במייל: A0548450781@gmail.com